

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קס

ערב שבת קודש
פרשת האזינו
י"ב בתשרי התשע"ז

יוצא לאור עליידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

יום רביעי

י"ז תשרי, ב' דחול-המועד

שחרית: הושענות: 'אום אני חומה'.
קריאת התורה: קוראים לארבעה עולים. למנהג
אה"ק: לכולם "וביום השלישי". לשיטה השנייה:
כהן "וביום השלישי", לוי "וביום הרביעי", ישראל
"וביום החמישי", רביעי "וביום השלישי". במוסף -
"וביום השלישי".

יום חמישי

ח"י בתשרי, ג' דחול-המועד

שחרית: הושענות: אומרים "אדון המושיע".
קריאת התורה: קוראים לארבעה עולים. למנהג
אה"ק: לכולם "וביום הרביעי". לשיטה השנייה:
כהן "וביום הרביעי", לוי "וביום החמישי", ישראל
"וביום השישי", רביעי "וביום הרביעי". במוסף -
"וביום הרביעי".

יום שישי

י"ט בתשרי, ד' דחול-המועד

הושענות: "אדם ובהמה".
קריאת התורה: קוראים לארבעה עולים. למנהג
אה"ק: לכולם "וביום החמישי". לשיטה השנייה:
כהן "וביום החמישי", לוי "וביום השישי", ישראל
"וביום השביעי", רביעי "וביום החמישי". במוסף -
"וביום החמישי".

* מי שאינו בטוח שישגי במוצאי-שבת ערבית
להושענא-רבה בלי חשש חילול שבת, יקנה אותן
היום וישמרן במקרה.

הדלקת נרות שבת חול-המועד: מברכים
להדליק נר של שבת-קודש, כרגיל (ללא הזכרת
יום-טוב או חול-המועד).

קריאת התורה: מוציאים ספר-תורה וקוראים
בפרשת פינחס לארבעה עולים. עליפי הוראת הרבי
- נראה שיש לנהוג כמנהג הרווח באה"ק לקרוא
לכל עולה את פרשת היום (היום - "ביום השני"
ארבע פעמים, וכן הלאה), ולא כפי שהונהג עליפי
ההקלטה משיחת י"ז תשרי תשמ"ט ששלוש העליות
הראשונות הן כמו בחו"ל: כוהן - "וביום השני", לוי
- "וביום השלישי", ישראל - "וביום הרביעי", ורק
הרביעי קורא את קרבן היום בלבד "וביום השני"²².
וכיוצא-בזה בכל ימי חול-המועד²³. אולם יש רבנים
המחזיקים בהנהגה החדשה מתשמ"ט דווקא²⁴. על
המרא-דאתרא בכל קהילה להודיע לכל הציבור
שלו את הכרעתו עבורם בזה.

בקרבנות בתפילת מוסף אומרים בארץ-הקודש
"וביום השני", "ומנחתם". בכל ימי חול-המועד
(כמו ביום-טוב), חייבים האנשים לשתות בכל
יום רביעי יין, לקיים מצוות שמחת-יום-טוב.
בדבר ביקור בקברי צדיקים בחול-המועד - ניתן
להתפלל שם על הצריכים לישועה, אף ש"הנפשות
עולות למעלה ואינן מושגות".

מסעות-מבצעים: כמשך ימי חול-המועד יש
לנסוע מחוץ לעיר לעורר יהודים בענייני תורה
ומצוות, כולל הפצת המעיינות, ולדאוג לכך שיהיו
גם שם ארבע מינים כשרים, כולל הוספה במניין
ההדסים, לפחות עוד ג' הדסים; ומה טוב - לצרף
לנסיעה גם את האשת חבר', וכמו כן את הילדים,
לחנכם גם בענייני הפצת המעיינות.

(22) משא"כ בחו"ל מוסיפים לקרוא לרביעי' גם את 'ביום השלישי',
משום ספיקו של יום.

(23) ההתכתבות בין הגר"ב נאה ז"ל לבין הרבי בנדון נדפסה
לראשונה במלואה ב'פרדס חב"ד' גיליון 16 (חנוכה תשס"ו).

(24) דיון בנושא התקיים ב'התקשרות' גיליונות תר"מ-תרמ"ג, וראה
גם בגיליון תרנ"א.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב בתשרי ה'תשע"ז - י"ט בתשרי ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב בתשרי	הלי מרמרים פרק ז. הלי אבל.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי טומאת אוכלין.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קצח. מ"ע לו.
ש"ק	י"ג בתשרי	פרק ג-ה.	פרק ב.	מל"ת קסח.
א'	י"ד בתשרי	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת קסז.
ב'	ט"ו בתשרי	פרק ט-יא.	פרק ד.	מל"ת קסו.
ג'	ט"ז בתשרי	פרק יב-יד.	פרק ה.	מל"ת קסו.
ד'	י"ז בתשרי	הלי מלכים ומלחמותיהם.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מ"ע קעג. מל"ת שסב. שסד. שסג. ששה.
ה'	י"ח בתשרי	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ע קפז. מל"ת מט. מ"ע קפח. קפט. מל"ת נט.
ו'	י"ט בתשרי	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת מו. מ"ע קצ. מל"ת נו. נו. מ"ע קצב. קצג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 פני הזריחה	ד' 72 פני הזריחה							
ו', י"ב בתשרי	4.45	5.32	5.53	6.51	9.33	12.27	12.57	6.09.3	6.34
ש"ק, י"ג בתשרי	4.46	5.32	5.54	6.51	9.33	12.26	12.56	6.08.2	6.32
א', י"ד בתשרי	4.46	5.33	5.54	6.52	9.34	12.26	12.56	6.07.0	6.31
ב', ט"ו בתשרי	4.47	5.34	5.55	6.53	9.34	12.26	12.56	6.05.9	6.30
ג', ט"ז בתשרי	4.48	5.34	5.56	6.54	9.34	12.26	12.56	6.04.8	6.29
ד', י"ז בתשרי	4.48	5.35	5.56	6.54	9.34	12.26	12.56	6.03.6	6.28
ה', י"ח בתשרי	4.49	5.36	5.57	6.55	9.35	12.25	12.55	6.02.5	6.27
ו', י"ט בתשרי	4.50	5.36	5.58	6.56	9.35	12.25	12.55	6.01.5	6.26

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
האזינו	6:44	5:32	6:45	5:47	6:44	5:37	6:46	5:50
חג הסוכות	6:41	5:30	6:43	5:45	6:42	5:35	6:44	5:48
שבת חוה"מ	6:36	5:24	6:38	5:39	6:36	5:29	6:39	5:42

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

מערכת: לוי שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מול: המרכז לעזרי שליוחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 7474-ISSN 0793

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

פניו - לימינו, וכן הלאה עד לתיבת שלום - באמצע. כשמזכירים הכהנים את השם, אין הקהל אומרים "ברוך הוא וברוך שמו", וכן אין אומרים "כן יהי רצון" וכדומה. כשהכהנים נושאים כפיהם במוסף של יום טוב אומרים הקהל "ריבונו של עולם..." - בשעה שהכהנים מנגנים דווקא, אבל כשהכהנים אומרים את התיבות, צריך לשמוע. כשמנגנים הכהנים לפני התיבה "וישם", אומר הקהל "ריבונו של עולם... הצדיק". כשמנגנים לפני תיבת "לך" - "ואם... אלישע". כשמנגנים לפני תיבת "שלום" - "וכשם... לטובה". וכשהכהנים אומרים תיבת "שלום", מסיימים "ותשמרני ותחנני ותרצני".

"אדיר במרום..." - אומרים אחר עניית אמן, כשעדיין הטלית על הפנים.

קידוש: "אתקינו" דיום טוב, "אלה מועדי", וברכות 'בורא פרי הגפן' ו'לישב בסוכה'. המסובים מברכים 'לישב בסוכה' אחרי ברכת 'המוציא'.

מבצע לולב: הרבי הנהיג אשר בימי חג הסוכות יוצאים עם הד' מינים לרחוב וכיוצא בזה, מקומות שם נמצאים בני ובנות ישראל לזכותם במצווה זו. גם במבצע לולב משתדלים שייטלוהו בסוכה [וכן לכבדם במיני מזונות, ולברך עמם "לישב בסוכה"].

ידועה הנהגת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, אשר הד' מינים שהוא מברך עליהם הוא מוסרם כדי שהקהל יוכל לברך עליהם. "מסופר על אחד הרה"צ (כמדומה מפולין) שהתנהג כן בקביעות, וכששאלוהו: והרי עלידי המשמוש נוגעים בהעניין ד'הדר' ענה, שאין לך 'הדר' [ותר] מזה, שכמה וכמה מבני ישראל יקיימו בו מצווה נעלית זו!".

יום שלישי

ט"ז בתשרי, א' דחול-המועד²⁰

יום שני בערב - מוצאי יום טוב²¹:

20 לבני חו"ל: ערבית דיו"ט. הדלקת הנרות: שלי-יום טוב, ושהיינו. סדר הקידוש בסוכה, הפעם: יין, קידוש, שהיינו, לישב בסוכה. בהוצאת ס"ת בשחרית אומרים י"ג מדות פ"א, רבש"ע וכו', מוצאים ב' ס"ת וקוראים לה' עולים כדאמתול 'שור או כשב', בספר הב' למפטיר כדאמתול, הפטרה "ויקהלו אל המלך שלמה", אשרי, יהללו, מוסף כדאמתול, נשיאת כפיים וכו', מנחה של יו"ט. ערבית של חול. אתה חוננתנו. יעלה ויבוא.

21 לעניין בן חו"ל הנמצא בארה"ק ולהיפך, הפסיקה הרגילה של רבותינו נשיאנו בזה היתה ע"פ נגלה (ולא ע"פ פס"ד אדה"ז בשו"ע מהדו"ת ס"א ס"ח, לפי המקום בו נמצאים בפועל). ראה במהדורה

ערבית: אתה חוננתנו. יעלה ויבוא. אם שכח - בכל תפילות חול-המועד, או שנסתפק בזה, ונזכר לאחר 'ברוך אתה ה' של סיום הברכה, יסיים 'למדני חוקיך', יתחיל 'יעלה ויבוא' וימשיך כסדר. אם נזכר אחר סיום הברכה קודם 'מודים' - אומר זאת שם, וימשיך 'מודים' (ללא חזרת 'ותחזינה'). אם התחיל 'מודים' חוזר ל'רצה'. אם כבר סיים 'יהיו לרצון' האחרון, חוזר לראש התפילה. אם נזכר בשחרית מתפלל שתיים - הראשונה לחובה, והשנייה לתשלומין.

הבדלה בסוכה. בלי נר ובשמים. כשמבדיל על היין מברך אחר ברכת 'המבדיל' גם 'לישב בסוכה'. שמחת-בית-השואבה נעשית בשנים האחרונות כלילות חול-המועד בכל אתר ואתר בפרסום גדול וברחובה של עיר, בהשתתפות תזמורת וברוב עם. כמורכן נעשית שמחה וכו' לנשים בפני-עצמן.

המניחים את הלולב ומיניו במים, מצווה להחליף בחול-המועד מדי פעם את המים, כדי שיישאר הלולב לח והדור. במשך ימי חול-המועד מחליפים את ההדסים והערבות, כולם או חלק מהם, אבל אין לוקחים בכל יום ערבה חדשה.

מבצע תורה: מכיוון שחול-המועד אסור במלאכה, וגם אין בו מצוות 'חציו לכם' דיום טוב, ו'לענגו' דשבת, לכן נשאר בו על כל אחד ואחד הציווי המלא של "חייב לעסוק בתורה יומם ולילה ממש" (מלבד זמני התפילה ומלבד שמחת יום טוב [ומבצעיו], כמובן).

מבצע חינוך: בהוראת כ"ק רבותינו, אדמו"ר מוהרי"צ והרבי נשיא דורנו, על המורים/ות לשמור קשר עם התלמידים/ות בימי חול-המועד. מותר (ומצווה) לפתוח בית-ספר, ואם יש צורך - גם לכתוב, כדי להעסיק את התלמידים שלא יסתובבו ויבלו את זמנם בחוצות בימי חול-המועד, שאין לך 'דבר האבד' יותר מזה.

שחרית: היום (ומכאן ואילך) אין מברכים 'שהחיינו' על הלולב (וגם ב'מבצעים' - למי שכבר בירך על הלולב בחג זה). אין מניחים תפילין בכל ימי חול-המועד. תפילה של חול, יעלה ויבוא. הלל, הושענות 'אבן שתייה', קדיש תתקבל. שיר-שלי-יום, לדוד ה' אורי, קדיש יתום.

האחרונה של הליקוט בנושא, בס' 'נתיבים בשדה השליחות' ח"א עמ' קג. וע"ע.

בסוכה כולנו שווים

**הוראה נפלאה מפסק ההלכה בשאלת בני חצר ששכחו לערב בשבת
סוכות • שכחת העירוב מעידה על חיסרון באהבת ישראל • מצד
ה'מקיף' כל בני ישראל באחדות, וזה מתגלה על-ידי הסוכה שבעצמה
מערבת • לכל החסידים והמקושרים יש מקיף אחד – זהו המקיף של
הרבי המאיר על כולם • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו**

שהגיעה לר' חיים בריסקער בעיצומו של חג הסוכות – ביום טוב שחל בשבת או בשבת חול המועד, ובכל אופן, לאחר כניסת השבת – על דבר אנשי החצר שמשתמשים בסוכה אחת ושכחו לעשות "עירוב-חצירות". כשר' חיים בריסקער הפנה את השאלה לאדמו"ר, נענה אדמו"ר והשיב מיד – שהסוכה עצמה מערבת. ר' חיים בריסקער נהנה מה"המצאה", ואישר שהפסק הוא כדברי אדמו"ר.

ב. ויש לבאר הלימוד וההוראה מעניין זה בעבודת האדם:

תוכנו של עירוב – שכל בני החצר שגובין מהם דבר-מאכל, כגורגרת פת לכל אחד, משתתפים יחדיו בסעודה, ובאופן "שלא יקפיד שום אחד מהם על עירובו אם יאכלנו חבירו, ואם מקפיד אינו עירוב, כי מה שמו עירוב שמו, שיהיו כולם מעורבים ומרוצים בו, שלא ימחה אחד בחבירו, אלא שותפות נוחה ועריבה"² – שבוה מודגש עניין אהבת-ישראל ואחדות-ישראל.

וכאשר שוכחים לעשות עירוב – הרי זה מורה שנמצאים במעמד ומצב של חסרון בעניין אהבת-ישראל ואחדות-ישראל, וזוהי הסיבה לשכחה על דבר עשיית עירוב, שענינו אחדות-ישראל.

(1) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 91 ואילך.
(2) שו"ע אדה"ז או"ח סס"ו ס"ח.

א. כאשר אדמו"ר ז"ל . . . למד לקבל "סמיכה" לרבנות, החליט – מאיזה טעם שהוא – לנסוע להבחן ולקבל סמיכה אצל כמה וכמה גדולי ישראל שלא היו מחוגי החסידים ("עולם-שע גדולים"), כמו הגאון רבי חיים מברסק, והגאון רבי אליהו חיים מייזל מלודז', ועוד הרבה מה"עולם-שע גדולים" בזמן ההוא.

כיוון שעלפי לבושו היה ניכר על אדמו"ר עובדת היותו חסיד, ומה גם שנודע שהוא ממשפחת בית הרב – הרבה ר' חיים בריסקער לייגעו בבחינה ("ער האָט אים גוט געמאַטערט"), שמה יצליח להשתמט ("זיך אויסדרייען") מלתת לו סמיכת חכמים. וכשנוכח לדעת, בסופו של דבר, שלא יעלה בידו להשתמט מנתינת הסמיכה, הפטיר ואמר: "געוואָלד ר' לויק! אַזאַ גוטע קאַפּ, אין וואָס האָט איר עס אַרײַנגעלייגט!..." [=חבל נורא ר' לויק! ראש טוב כלי-כך, ובמה השקעת אותו...] – כוונתו היתה לכך שאדמו"ר ז"ל השקיע את ראשו בלימוד חסידות וקבלה! ("כ"ק אדמו"ר חייך, וחזר עוד הפעם!:) "אַזאַ גוטע קאַפּ, אין וואָס האָט איר עס אַרײַנגעלייגט!..."

כדי לקבל סמיכה הוצרך המועמד לקבלת הסמיכה לשהות במחיצתו של ר' חיים בריסקער – בחדר הבית-דין ("בית-דין שטיבל") – בשעה שהיה פוסק שאלות, והיה מתבקש – על ידי ר' חיים בריסקער – לחוות דעתו איך צריך לפסוק בעניין זה.

בין השאלות שהופנו אליו היתה גם שאלה

ומסיימים אותו באמירת אות ת'. הושענות דיום זה: 'למען אמיתך'. ההקפות הן (נגד כיוון השעון) מזרח – צפון – מערב – דרום (מי שהתחיל ממקומו – ישלים סיבוב). מי שאין לו ד' מינים – ייקח מאחר שכבר סיים ויקיף גם הוא. מי שאירע לו אַבָּל (רח"ל) בחג, אינו מקיף, וכן אַבָּל על אביו ואמו במשך כל י"ב חודש אינו מקיף. ויש לו לכבד בארבעת-המינים שלו אדם אחר שאין לו ד' מינים – שיקיף הוא. את הפסוקים "כי אמרת..." (ודומיו, שבסוף כל הושענא) אומרים רק בהושענא-רבה. בשנים האחרונות הורה הרבי לנגן "הושיעה את עמך..." בניגון הידוע.

את הפסוק "למען דעת..." שבסוף ההושענות, אומרים בקול רם כשמכניסים את ספר-התורה להיכל. מותר להחזיר לולב למים ביום-טוב, ואף להוסיף עליו מים (עד מחצית מהכמות הנמצאת), אבל לא להחליף את המים. על-פירוב נשמרים המינים כראוי ללא מים כשהם סגורים היטב בתוך נרתיק ניילון (שהוכן מערב יום-טוב, עם ריסוס קל של מים פנימה, ליצירת לחות), או בתוך נייר-כסף. קריאת התורה: 'אתה הראת' בפתיחת הארון אומרים פעם אחת י"ג מידות. "ריבוננו-של-עולם", יהיו לרצון, ואני תפילתי (פעם אחת), וממשיכים כרגיל: "ברוך שמי... ישועה ורחמים". מוציאים שני ספרי-תורה, את הראשון מוליך הש"ץ, וקוראים בספר הראשון לחמישה עולים (ויקרא כב) "שור או כשב", מניחים ספר שני על הבימה ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. קוראים למפטיר בספר השני (במדבר כט) "ובחמישה-עשר יום". הגבהה וגלילה.

הפטרת היום (זכריה יד): "הנה יום בא לה'", ומזכירים קדושת היום בברכה אחרונה. אשרי נוטלים את ספר-התורה השני ואומרים 'הללו'. חצי קדיש. מוסף של יום-טוב.

נשיאת כפיים: הכול מכסים את פניהם בטלית, וגם את הילדים מכניסים תחת הטלית. גם ידי הכוהנים מכוסות בטלית. הכוהנים מפנים את פניהם לשמאל, לימינם ולאמצע, בכל אחת מהמילים: 'יברכך', 'וישמרך', 'אליך', 'ויחונך', 'אליך', 'לך', 'שלום'. כשאומרים תיבת 'יברכך' – המתברך ראשו באמצע. ה' – מיסב ראשו לימינו. וישמרך – באמצע. יאר – לשמאלו. ה' – באמצע.

נא ישראל... והציבור עונים בקול (והש"ץ עמהם בנחת): "הודו...", ואומרים בנחת "יאמרו נא בית אהרן..."; הש"ץ מקריא: "יאמרו נא בית אהרן..."; והציבור עונים בקול (והש"ץ עמהם בנחת): "הודו...", ואומרים בנחת "יאמרו נא יראי ה'..."; הש"ץ מקריא: "יאמרו נא יראי ה'", והציבור עונים בקול (והש"ץ עמהם בנחת) "הודו...".

הנענועים: מנענעים את הלולב ומיניו ארבע פעמים בהלל: ב"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", ב"אנא ה' הושיעה-נא", ובכופלו [בין שני הנענועים ב"אנא ה'" היה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו עושה הפסק כלשהו, כגון הנחת האתרוג, הפרדת הרגליים, סידור הטלית על כתפיו וכדומה], וב"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" הראשון אשר בסוף ההלל. ואם בירך על הלולב בבית-הכנסת קודם הלל, אינו מנענע ב"אנא ה' הושיעה-נא" אלא פעם אחת.

סדר הנענועים: "הודו" – לדרום, "לה" – אינו מנענע (אבל מצרף אמירתו לאמירת מילת "הודו"), "כי" – לצפון, "טוב" – למזרח, "כי" – למעלה, "לעולם" – למטה, "חסדו" – למערב. "אנא" – לדרום ולצפון, "ה'" – אינו מנענע, "הושיעה" – למזרח ולמעלה, "נא" – למטה ולמערב¹⁸.

הושענות: מוציאים ספר-תורה אחד, והמוציאו עומד איתו ליד הבימה ומחזיקו¹⁹. ארון-הקודש נשאר פתוח עד גמר אמירת ההושענות. כמדומה שנהוג להקיף בבית-הכנסת גם כשמתפללים ביחיד. באמירת ההושענות היה הרבי מחזיק את ארבעת המינים בשתי ידיו, ומצמידם לחזהו. אומרים תיבת 'הושענא' בראש ולאחרי כל ארבעת האותיות 'המקדימות (הושענא למענך אלוקינו... בוראנו...), וכן קודם כל 'אות' שבסדר אותו היום (הושענא למען אמיתך, הושענא למען בריתך... – כך נהג הרבי). באותיות שאומרן החזן בקול רם – שאז מקיפים בהן – אומרים 'הושענא' לפניהן ולאחריהן. מנהגנו שהש"ץ מתחיל לומר בקול רם מאות ס' או ע'. מדייקים לעשות היקף אחד שלם סביב הבימה,

(18) צ"ע איך מקימים כראוי אמירה וענייה דש"ץ וקהל ב'הודו' וב'אנא', כשלמעשה כל אחד אומר ומנענע בקצב שלו.
(19) בלוח כולל-חב"ד כתוב שאם לכולם יש לולבים, יניחו את ספר-התורה על הבימה. וע"ע.

ג. ובהקדמה – שבנוגע לעניין השכחה נתגלה בימינו בחכמת הרפואה, שטבע האדם לדחות מכוח זכרונו דבר שאינו לפי רוחו, עד ששוכח ממנו.

ובאמת אין זה חידוש, אלא סברא ישנה ("אן אַלטע סברא") שהובאה כבר בחסידות (וגם בספרים שלפני זה)³ – כמבואר באגרת הקודש⁴ ש"השגנות הן מהתגברות נפש הבהמית", כלומר, האפשרות לעבור עבירה בשוגג, ששוכח שזוהו

ומעמיד פנים כאילו אוהבו כו' – אבל, כיוון שהשנאה קיימת (עם היותה בסתר), נעשה כל אחד מהם מציאות בפני עצמו, בעל הבית לעצמו, ואינו רוצה להיות ב"עירוב" ואחדות עם חברו, וכתוצאה מזה שוכח לעשות עירוב.

ד. והנה, כל זה הוא בימות החול, בהיותו במצב של חולין, שאז אין רצונו ב"עירוב" ואחדות עם חברו, ובמילא, שוכח לעשות עירוב; אבל לאחר

תוכנו של עירוב – שכל בני החצר שגובין מהם דבר־מאכל, כגורגרת פת לכל אחד, משתתפים יחדיו בסעודה, וכאשר שוכחים לעשות עירוב – הרי זה מורה שנמצאים במעמד ומצב של חסרון בעניין אהבת־ישראל

זה, בבוא יום השבת, מצב של קדושה – כבר רוצה להיות בעירוב ואחדות עם בני־ישראל בענייני קדושה, תורה ומצוות, אלא שנזכר מדי מאוחר – לא רק בין השמשות, שאז מותר עדיין לעשות עירוב (כיוון ש"לדבר מצוה מותר לעשות בה (בין השמשות) כל דבר שהאיסור בשבת עצמה הוא מדברי־סופרים"⁵), אלא אחרי שכבר קידש היום, שאז אסור לעשות עירוב.

ואז תופס את עצמו ("כַּאֲפֵט עַר זִיךְ") וצועק "געוואַלד געוויי געשריען..." [=נורא, כאב מר...]. עכשיו כבר רוצה הוא להיות באחדות עם שכניו, אלא, כיוון שבימות החול, בהיותו במצב של חולין ("וואַכעדיק"), לא רצה להיות ב"עירוב" ואחדות עם שכניו, ובמילא שכח לעשות עירוב, לכן, נשאר כל אחד ברשות בפני עצמו, ובמילא, בחג הסוכות, אינם יכולים – לא רק השכנים, אלא גם הוא בעצמו – לטלטל הכלים והמאכלים מהבית אל החצר לתוך הסוכה, כך, שבחג הסוכות נשאר גם הוא רעב!... – לא רק "רעב" ברוחניות, בנוגע לנשמה בלבד, אלא גם בנוגע לנפש הבהמית והגוף, רעב כפשוטו!

דבר האסור, היא, בגלל התגברות נפשו הבהמית [כמבואר במקום אחר בתניא⁶ ש"מהותו ועצמותו של הרע הוא בתקפו ובגבורתו... כותולדתו... ואדרבה נתחזק יותר בהמשך הזמן שנשתמש בו הרבה באכילה ושתיה ושאר ענייני עולם הזה"], ש"משכיחה" ממנו עניינים אלה שלא כדאי לה (לנפש הבהמית) שיזכור אודותם.

ובנדון דידן – השכחה (שמצד התגברות נפש הבהמית) היא בנוגע לעניין אהבת־ישראל, כדברי הגמרא⁷ ("ראשונים שנתגלה עונם נתגלה קיצם) אחרונים (ש)לא נתגלה עונם (לא נתגלה קיצם)", "רשעים היו בסתר"⁸, "שהיה להם שנאת חנם בלב, ולפנים כאילו אוהבים כו"⁹).

– ויש לומר הביאור בזה: סיבת הרשעות "בסתר", היא, להיותה "שנאת חנם", כלומר, כיוון שאין לו טעם והסברה על כך ששונא את חברו, כי אם רשעות גרידא ("גלאַט שלעכטס־קייט"), הרי הוא מתבייש להודות בכך, ולכן מסתיר את שנאתו

(3) ראה גם הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סה"י. וש"נ.

(4) סו"ס כח (מלקו"ת להאריז"ל פ' ויקרא).

(5) פרק יג (יה, רע"ב).

(6) יומא ט, ב.

(7) פרש"י שם.

(8) חדא"ג מהרש"א שם.

(9) שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס א"א.

צריך להמתין.

מנהגנו שלא לצאת מהסוכה באמצע הסעודה גם כשיורד גשם, וגם במשך שאר ימי החג, במצב כזה נכנסים לסוכה, מקדשים ואוכלים בה ומברכים 'לישב בסוכה', ללא פקפוק, וגם מתוועדים. וכן נהג הרבי. מברכים 'לישב בסוכה' רק על לחם או מיני מזונות יותר מכביצה ('כביצה': 54 סמ"ק). להשוואה: נפח קופסת גפרורים רגילה, כולל האריזה, הוא כ־30 סמ"ק). ומברכים תחילה 'המוציא' או 'מזונות' ואחר־כך, לפני שטועמים, מברכים 'לישב בסוכה'.

המהדרים – גם מים אינם שותים מחוץ לסוכה. אין מנהגנו לישון בסוכה. בשולחן־ערוך אדמו"ר הזקן נפסק, שהנכנס לסוכת חברו ל"שינה וטיול", מברך 'לישב בסוכה'. [והנכנסים לביקור קצר ומסתפקים אם זו קביעות, משתדלים לכבדם במיני מזונות יותר מכביצה כדי שיברכו כדין].

ממצוות שמחת יום־טוב לשתות בכל אחד מימי החג רביעית יין, אך אפשר לצאת ידי חובה בשתיית הרביעית מכוס הקידוש (גם בלילה). שחרית:

משכימים ומקדימים לקיים מצוות לולב, ובפרט בפעם הראשונה. אסור לאכול לפני נטילת לולב. והבריאים גם אינם טועמים לפני כן. נטילת לולב בסוכה היא מצווה מן המובחר, ואפילו קודם התפילה מברכים בסוכה. וגם אם יורדים גשמים, מצווה מן המובחר להמתין עד שייפסק הגשם כדי לישון בסוכה. כשנותנים את ארבעת המינים לאָר לברך, נכון לומר בפירוש שהוא "במתנה על־מנת להחזיר" [בספר המנהגים משמע, וכן נהג הרבי למעשה, לומר זאת גם בחול־המועד], "והוא תועלת לנותן ולמקבל".

איטר יד נוטל את הלולב בימינו שהוא שמאל כל אדם, ואת האתרוג בשמאלו שהוא ימין כל אדם. שדרת הלולב צריכה להיות מול פני הנוטל. עומד כשפניו למזרח, נוטל את הלולב ביד ימין ומברך על הלולב, ונוטל את האתרוג בשמאלו ומתחיל ברכת שהחיינו. בסיום הברכה – מצמיד יחד את הלולב ומיניו לשליש העליון של האתרוג, אשר אוחזו באלכסון קצת. ומנענע.

הנענועים: לדרום וצפון – לקרן דרומית מזרחית, קרן צפונית מזרחית. למזרח – לאמצע

המזרח. למעלה – בהבאה מורידים תחילה מעט "המשכה בעולם", ואחר־כך מביאים אל החזה. למטה – בהבאה מעלים תחילה מעט "העלאת העולם", ואחר־כך מביאים אל החזה. למערב [דרך ימין] – שתי פעמים הראשונות לקרן מערבית דרומית, בפעם השלישית – לאמצע מערב [הכיוון צריך להיות למזרח ומערב העולם, ולא שה'מזרח' הוא תמיד לכיוון ירושלים, כבתפילה].

לכל צד – הולכה והבאה שלוש פעמים. בהבאה צריך להגיע עד החזה, "מקום שמכים באמירת 'אשמנו'", וגם ההולכה, כולל ההולכה הראשונה, מתחילה מן החזה. אחר כל הולכה מנענעים (מכסכים) את הלולב, ואחר־כך עושים את ההבאה.

ראש הלולב יהיה למעלה בכל הנענועים. במשך כל הנענועים, האתרוג מכוסה ביד – חוץ מהנענוע האחרון, שאז מגלהו קצת.

[עוד נהג הרבי: היה מביא את ד' המינים אל מול החזה, ואחר־כך בתנועה נוספת היה מביאם ומגיעים אל החזה ממש. בכל משך הנענועים עמד במקום אחד כשפניו למזרח. לא פנה לכיוון הנענועים, אלא בהפניית הידיים וחלק הגוף העליון. בכל הנענועים המינים זקופים ובגובה החזה, מלבד הנענועים למעלה ולמטה, שבהם המינים זקופים, ורק הידיים מורמות לגובה הפנים או מושפלות למטה].

תפילת שחרית:

שמונה־עשרה של יום־טוב.

מי שלא הספיק לישון לפני התפילה "זאי אפשר לצאת מבית־הכנסת מפני הרואים", יברך עליו שם לפני ההלל, וב'אנא' שבסוף ההלל ינענע רק פעם אחת, כדלהלן.

הלל: אחר חזרת הש"ץ אומרים הלל שלם. לכל הדעות מברכים עליו תחילה וסוף, וגם ביחיד (וכן גם בימי חול־המועד ושמתח־תורה).

באמירת הלל אוחזים את הלולב (ביד ימין), ולנענועים מצרפים אליו גם את האתרוג (ביד שמאל).

באמירת הלל (תמיד), כופלים הודו לה' אחר כל אחד מהשלושה פסוקים: "יאמר נא... כי לעולם חסדו", וגם ביחיד. דהיינו: הש"ץ מקריא: "הודו..." והציבור [ולא הש"ץ] עונים בקול: "הודו", ואומרים בנחת "יאמר נא ישראל..."; הש"ץ מקריא: "יאמר

משמאלו⁹. משתדלים שהערבות לא ייראו כליכך. קצותיהם התחוננים של הלולב, ההדסים והערבות מונחים בשווה זה ליד זה, ולא שיבלוט הלולב מלמטה¹⁰. על הלולב עצמו עושים שתי כריכות ומשתדלים ששתי הכריכות יהיו מכוסות בהדסים ובערבות, וגם, על-כל-פנים מקצת, הכריכה העליונה. בנוסף לשתי כריכות הנ"ל (ואחרי עשייתן¹¹), אוגדים את הלולב, ההדסים והערבות ביחד על-ידי שלוש כריכות. שלוש כריכות אלה צריכות להיות בתחום טפח אחד. נמצאו סך-הכול חמש כריכות. בחג יש לאחסן את הלולב ומיניו בצורה טובה, ובפרט שבשבת אסור גם להוסיף מים ככלי אם בו נמצאים ארבעת המינים¹². יש מעדיפים להוציא בכל פעם את ההדסים והערבות מכריכותן עם הלולב אחרי התפילה (והמבצעים), ולאחסנם יבשים בתוך נייר-אלומיניום בתחתית המקור.

בחג הסוכות (וגם בשבת שבו) אסור להריח בהדס שבלולב. וטוב להימנע גם מלהריח באתרוג של מצווה. אם טעה והריח, לא יברך על הריח¹³. אם יש גג מעל הסוכה, יש לזכור לפותחו לפני כניסת יום-טוב. כדאי ונכון שיתחילו [הבנות] להדליק פעם הראשונה ביום-טוב, שאז יברכו 'שהחיינו' גם על התחלת קיום מצוות הדלקת נר יום-טוב¹⁴.

אם אפשר, מדליקים נרות יום-טוב בסוכה. ואין להכניסם הביתה אחרי ההדלקה [אמנם אם הסוכה קטנה ואין מקום לנרות, ובפרט אם יש חשש בטיחות, יכולים להשתמש במשהו לאור הנרות ואחרי-כך להעבירם (אם אפשר) - רק חלק מהם] לחדר אחר, ואם אפשר, יש להשתדל שיהיה נר שבירכו עליו במקום שיראו אותו בעת ברכת הקידוש¹⁵. אחרי ההדלקה¹⁶, מברכות "להדליק נר של יום-טוב" ו"שהחיינו". איש המדליק לא יברך 'שהחיינו'.

(9) סידור אדמוה"ז.

(10) 'אוצר' ס"ע רפה מהנהגת הרבי, וע"ש מקור לזה מסידור אדמוה"ז.

(11) שם עמ' רפז אות ע.

(12) שו"ע ס' תרנ"ד. שו"ע אדמוה"ז ס' שלו ס"ז.

(13) טושו"ע ס' תרנ"ג ונ"כ. סדר ברה"נ פ"א ס"ח.

(14) סה"ש תש"נ ח"ב עמ' 481. שערי הל' ומהנהגת ח"א ס' קלת.

(15) ראה שו"ע אדה"ז ס' רסג ס"ד. לקוטי שיחות ח"ב עמ' 283.

(16) שו"ע אדה"ז ס' רסג ס"ה.

יום שני

ט"ו בתשרי, א' דחג-הסוכות¹⁷

ראשון בערב, ליל חג-הסוכות:
תפילת ערבית של יום-טוב.

שמחת החג, וגם שמחת בית-השואבה, מתחילות מליל ראשון של חג-הסוכות. נוהגים לשיר, למחוא כף ולרקוד [לא רק בחול-המועד, אלא] גם ביום-טוב. פעמים רבות דיבר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו על המבצע לבקר בבתי-כנסת (ולנסוע בחול-המועד לעריהשדה) כדי לשמח בשמחת בית-השואבה ושמחת החג בכלל. החל משנת תשמ"א היתה ההוראה לערוך שמחה זו בחול-המועד "ברחובה של עיר", וברוב עם הדרת מלך.

סדר הקידוש: מקדשים בסוכה, "אתקינו" (דיום-טוב), "בורא פרי הגפן", "אשר בחר בנו", "לישב בסוכה", ו"שהחיינו". קודם שהיה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מברך 'לישב בסוכה', היה מביט בסכך. מי שבירך 'שהחיינו' בשעת הדלקת הנרות - לא יברכנה עתה. ברכת 'שהחיינו' בקידוש שבסוכה עולה גם על עשייתה ועל מצוות הישיבה בה, ולכאורה יש לכוון על כך בשעת הברכה, הן המקדש והן השומעים. איש שבירך (בטעות) 'שהחיינו' בהדלקת הנרות, אם הדליקם חוץ לסוכה, יכוון לצאת כעת מאדם אחר שאומר 'שהחיינו', או יברך בעצמו שוב ברכה זו בקידוש. ביום-טוב דחג הסוכות טובלים פרוסת המוציא בדבש, אבל על השולחן שמים גם מלח. המסובים מברכים 'לישב בסוכה' אחרי ברכת 'המוציא' (וכן ביום).

אף-על-פי שגשמים פטורות מן הסוכה, בכל-זאת אינן נמנעות מלאכול בה ולברך 'לישב בסוכה'. בלילה הראשון של חג הסוכות חייבים [הגברים] מן-הדין לאכול כזית פת בסוכה. ואפילו ירד גשם, מקדשים בסוכה ומברכים 'לישב בסוכה' ו'שהחיינו', אוכלים כזית וגומרים את הסעודה בבית (ובשעת ברכת 'המוציא' יש לכוון לגמור הסעודה בבית). ואם פסק הגשם אחר-כך, יש לשוב לאכול בסוכה כזית פת (מבלי לברך שנית 'לישב בסוכה') ולברך ברכת-המזון בסוכה. אם כשיורד גשם נראה שהוא ייפסק אחרי שעה או שעתיים,

(17) מקוצר היריעה נשמטו רוב ההערות הבאות, אך רוב ההוראות המעשיות הועברו מן ההערות אל גוף הלוח.

[ועל דרך המבואר בקונטרס ומעין¹⁰ בפירוש הכתוב¹¹ "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה לא יאבה ה' סלוח לו וגו'", שיש מי שמדמה לעצמו שכאשר ילך בשרירות לבו (במקום לילך בדרך התורה ומצות) אזי יוכל להמשיך ולמלא תאוותיו בטוב גשמי, אבל, טעות היא בידו, כי, אצל בני-ישראל נמשכת גם ההשפעה הגשמית

הקב"ה לעשות סוכה מעורו של לויתן¹³ ולהושיב בה את כל בני-ישראל השייכים לתורה ומצות, אזי ימצא את עצמו, ח"ו, מחוץ לסוכה!...

ה. והתיקון לזה - על-ידי הסוכה, שהסוכה עצמה מערבת¹⁴:

אמרו חז"ל¹⁵ "כל ישראל ראויים לישיב בסוכה אחת", ומבואר בזה¹⁶, ש"סוכה" הוא עניין המקיף,

"סוכה" הוא עניין המקיף, ומצד המקיף נמצאים כל בני-

ישראל באחדות, "בסוכה אחת", ואינם רוצים שיהיה פירוד

ביניהם ח"ו, כשם שאינם רוצים להיות נפרדים מאלקות ח"ו

ומצד המקיף נמצאים כל בני-ישראל באחדות, "בסוכה אחת", ואינם רוצים שיהיה פירוד ביניהם ח"ו, כשם שאינם רוצים להיות נפרדים מאלקות ח"ו (כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷ בשם רבינו הזקן, שיהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות ח"ו נפרד מאלקות, ומשום זה אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד משאר בני-ישראל).

וכיוון שהמקיף דסוכה הוא מקיף כזה שצריכים להמשיכו בפנימיות, בשכל והשגה, טעם ודעת, - כמפורש בקרא¹⁸ "למען ידעו דורותיכם וגו'", וכדרשת חז"ל¹⁹ (בטעם שסוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה) "עד עשרים אמה אדם יודע כו' למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע

מצד הקדושה דווקא, ואין להם שייכות ללעומת זה שיוכלו לקבל משם אפילו השפעה גשמית. - כדי שתהיה אפשרות לבחירה חופשית, יכול להיות שלפי שעה יקבל החוטא השפעה גשמית מלעומת-זה, ולא עוד, אלא מפני שהוא הוא (החוטא) הממשיך להם ההשפעה (שממשיך חיות בלעומת זה) לכן נוטל חלק בראש (כמבואר באגרת התשובה¹²), אבל, מצב זה יכול להיות לפי שעה בלבד, וסוף כל סוף בהכרח שתופסק ההשפעה, כיוון שבני-ישראל מקבלים השפעתם מצד הקדושה בלבד, ולולי זאת אינם יכולים לקבל גם השפעה גשמית.

ודוגמתו בנדון דידן - שבגלל שלא רצה ולכן שכח לעשות העירוב, נעשה אצלו חסרון (לא רק בעבודתו הרוחנית בעניין אהבת-ישראל ואחדות-ישראל, אלא) גם בהשפעה גשמית, שאינו יכול לאכול ולשתות, ונשאר רעב, כיוון שללא עירוב, אסור לטלטל המאכל והמשקה מהבית אל החצר שבו נמצאת הסוכה].

ובסופו של דבר - תופס את עצמו - כשעתיד

(10) מאמר ו' פרק ג' ואילך.

(11) נצבים כט, יח"ט.

(12) פרק ו'.

(13) ב"ב עה, א.

(14) בהביאור דלקמן חסרים כמה פרטים שנאמרו בהתוועדות (המ"ו"ל).

(15) סוכה כז, ב.

(16) ראה סה"מ תשי"א ע' 58. סה"מ מלוקט ח"א ע' רמט ואילך. ע' שנת. ועוד.

(17) אג"ק שלו ח"ד ע' שפד (נעתק ב"היום יום" כה תמוז). שם ע' תקמו (נעתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד.

(18) אמור כג, מג. וראה סה"מ מלוקט שם ע' שנה ואילך. וש"נ.

(19) סוכה ב, א. וש"נ. וראה סה"מ תש"ד ריש ע' 32. תש"ה ע' 43. ועוד.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת האזינו¹

י"ג בתשרי

יום ההסתלקות הלילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, דור רביעי לנשיאי חב"ד (שנות הנשיאות: תרכ"ר-תרמ"ג), ומנוחתו כבוד בליובאוויטש, באוהל אביו כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק².

ליל שבת קודש: לשון הוראת הרבי בספר המנהגים: "ידוע אשר בלילה - החל מצאתי הכוכבים עד אחרי חצות לילה - אין אומרים תהילים (ובכלל זה - שיעור תהילים החודשי) ... לבד מראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים והושענא רבה". ברור מכאן שאין להקל בזה גם בלילי שבת ויום טוב³.

שחרית: לפני התפילה, סיום שמו"ת החל מ'שביעי' למנהג רבותינו נשיאינו. קריאת התורה: קוראים לשישה עולים בשירת

(1) המהר"ל מפראג (ס' הזכרונות לכ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח פכ"ט) והמגיד ממוריטש (ס' התולדות - אדמו"ר מהר"ש של הרבי, עמ' 74) ציוו ללמוד שירת האזינו בע"פ. ובסה"ש תש"א (עמ' 56, בלה"ק - עמ' מו) "שמעתי מגדולים, שכל יהודי צריך לדעת את שירת האזינו בע"פ". ומבאר שם שזה מביא שפע ברכה גדול בפרנסה, עיי"ש.

(2) תיאור ההסתלקות, ותצלום המצבה (החדשה) בס' 'ימי חב"ד' ביום זה. ביאור מעלת היום בשיחות הרבי, הובאו בס' 'הלכות החג בחג' עמ' 53 ואילך. בהזדמנויות דומות, הציע הרבי לנצל 'עת רצון' כזאת, כדי להוסיף: לימוד פרק משנה, עכ"פ של האות הראשונה מאותיות השם, לימוד מתורתו של בעל ההילולא; בעבודת התפילה; בנתינת צדקה לענייני בעל ההילולא וממלאי מקומו; ולקיים התועדויות של שמחה, והחלטות טובות. ואם לא נעשה הנ"ל או חלקו בו ביום, יש להשלימו בימים הסמוכים (ראה 'התועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, והוספות שם עמ' 292. לקו"ש חכ"א עמ' 276). (3) אף שבשער המצוות להרח"ו (פ' ואתחנן דף לד) כתב להקל בקריאת פסוקים בליל שישי (ראה גם בלוח 'היום יום' ד' טבת במנהג רבותינו. וכנראה רבותינו מקשרים זאת רק לאמירת שמו"ת ולא ללימוד מקרא בכלל) "יען כי יום השישי מכין לשבת, והרחמים מתעוררים בו", ומשמע דכל-שכן בליל שבת. ובבן איש חי (שנה ראשונה פ' פקודי ס"ז) כתב שאין לחוש אף בליל יו"ט. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי, במדבר, כרך שבועות עמ' שכו. וע"ע יביע אומר ח"ו ס"ל.

היותם לבוש המגן מפני הרפש, נכנסים גם עימיהם לתוך הסוכה, כך, שמצות סוכה מקיפה את האדם יחד עם הרפש ("מיט די בלאַטע") שנדבק אליו - וכיוון שיש לנו את המקיף שהרבי נתן לנו, מקיף שמאחד את כל המקושרים והחסידים - הרי מקיף זה יפעל סוף כל סוף שכל ישראל ישבו (בפנימיות) בסוכה אחת, להיות לאחדים כאחד,

כו", היינו, שקיום המצוה תלוי בהידיעה²⁰ - נמשכת אחדותם של ישראל שמצד המקיף ("כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת") ופועלת גם בנוגע לענייני אכילה ושתייה בפועל ממש - שהסוכה מערבת את כל בני החצר להיות נחשבים כאנשי בית אחד, ובמילא יכולים לטלטל מהבית לסוכה מאכלים ומשקאות גשמיים!

צריך לידע שבנוגע ל"סוכה", עניין המקיף, כולם שווים, לכולנו מקיף אחד - המקיף של הרבי, שמקיף אותנו כמו סוכה שמקיפה את כל מציאות האדם, מהראש ועד הרגלים, גם הערדליים...

"כאיש אחד חברים"²³. וזו תהיה הכנה והקדמה לביטול אריכות הגלות - שתמורת "שנאת חנם" שהיא סיבת אריכות הגלות ("אחרונים שלא נתגלה עונם לא נתגלה קיצם", כנ"ל ס"ג), תהיה ההנהגה באופן של אהבה גם כשנדמה לו שזוהי אהבת חנם [למה תובעים ממנו - טוען הוא - להניח את עצמו ולחשוב אודות טובתו של יהודי שאינו מכירו ומעולם לא ראהו²⁴ ובודאי שלא עשה לו איזו טובה?! זוהי "אהבת חנם", כיוון שלא יהיה לו מזה שום דבר], שכן, "אהבת חנם" זו תבטל את ה"שנאת חנם" שהיא (סיבת הגלות), ועלידי זה תבוא הגאולה השלימה²⁵.

(מהתועדות כ' מנחם אב ה'תשי"א. תורת מנחם כרך ג, עמ' 257-262, בלתי מוגה)

(23) ס' שופטים כ, יא. וראה חגיגה כו, א. תניא אגה"ק סו"ס כב.
(24) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' קצא (נעתק ב'היום יום' ג אדר א). ח"ה ריש ע' פט (נעתק ב'היום יום' טו כסלו). ועוד.
(25) ראה גם מכתב א' אלול שנה זו (אג"ק ח"ד ריש ע' תמו) - "וכבר מלתי אמורה בהתועדות כו".

1. וההוראה מזה בנוגע אלינו:

גם כאשר חסר בעניין העירוב והאחדות, וישנם כאלה שלא הגיעו עדיין לדרגה כזו שינדבו את העצים שלהם בשביל קרבנו של הזולת (כמדובר לעיל²¹ בעניין "קרבן העצים"), "מ'האלט נאך ניט דערביי", ועל כל פנים לא נמצאים בדרגה כזו בכל עת ובכל שעה, ותלוי הדבר בשינויי הזמנים - צריך לידע ולזכור שבנוגע ל"סוכה", עניין המקיף, כולם שווים, שיש לכולנו מקיף אחד - המקיף של הרבי ("דעם רבי'נס מקיף")... שמקיף אותנו כמו סוכה שמקיפה את כל מציאות האדם, מהראש ועד הרגלים, וגם הערדליים ("מיט די קאַלאַשן")... - כידוע הפתגם²² אודות גודל מעלת מצות סוכה, שהיא המצוה היחידה שנכנסים בתוכה לא רק עם כל הגוף אלא גם עם הערדליים, אשר, עם

(20) דלא כבקידוש, שאומרים בו "זכר ליציאת מצרים", או מצות תפילין, שנאמר בה (בא יג, ט) "והי' לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך... כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים" - רק זכרון, ולא ידיעה (ראה סה"מ תשי"א ע' 46 הערה 1 - נדפס בתו"מ ח"ב ע' 11).
(21) בשיחת כ' מנחם אב שם.
(22) ראה ס' אור ישרים (לר' משה חיים קליינמאן) ע, ד - בשם הרה"ק ר' משה מקאברין.

האזינו (כסימן "הזי"ו לך"), ואחד אחר השירה⁴. הפטרה: וידבר דוד.

אין אומרים 'אב הרחמים'. מנחה: קוראים בתורה פרשת 'ברכה'. אין אומרים 'צדקתך'.

יום ראשון, י"ד בתשרי

ערב חג הסוכות

מוצאי שבת קודש: אין אומרים 'ויהי נועם', 'אתה קדוש'. אומרים 'יתן לך'. סוף זמן קידוש לבנה: כל הלילה.

מרבית בצדקה בערב סוכות, ונותנים גם עבור יום טוב (ובחול עבור שני הימים הראשונים).

אגידת הלולב: מהדרים לאגוד את הלולב בסוכה ובערב יום טוב. הרבי נהג לעשות זאת אחר חצות היום⁵. מהדרים - אוגדים בעצמם את הלולב. אין מוסיפים על אתרוג אחד, לולב אחד, שתי ערבות. אבל מנהג חסידים מקדמת דנא להוסיף על שלושה הדסים. ו"כל המרבה - הרי זה משובח".

בשנים האחרונות עורר הרבי להשתדל להוסיף על שלושה הדסים - על-כל-פנים עוד שלושה, כנגד השלושה שמן הדין⁶ [גם הוספות בהדסים מתחלקות בשווה לצדדים].

אין משתמשים בסלים הקלועים לערבות ולהדסים ('קוישיקלך'), אלא בטבעות העשויות מעלי הלולב. הרבי הורה להכין את כל הטבעות קודם שמתחילים לאגוד את הלולב⁸. ההדסים - אחד מימין הלולב (כאשר שדרת הלולב היא מול פני האוגד), אחד משמאלו ואחד באמצע, נוטה קצת לצד ימין. והערבות אחת מימין הלולב ואחת

(4) לוח כולל-חב"ד, משו"ע או"ח סי' תכח ס"ה.
(5) 'אוצר' עמ' רפד.
(6) 'התועדויות' תשנ"ב ח"א עמ' 76. וראה 'אוצר' שם.
(7) ראה 'אוצר' שם אות טב.
(8) 'אוצר' עמ' רפה.

שמחה מזרזת גאולה

ריקוד בשמחה גדולה שאין למעלה ממנה

חג הסוכות בכללותו קשור עם הגאולה העתידה – כמו שכתוב בהפטרה דיום א' דסוכות אודות הייעודים דלעתיד לבוא: "והיה כל הנותר מכל הגויים הבאים על ירושלים ועלו מידי שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות ולחוג את חג הסוכות". ולהעיר גם מדברי הגמרא שלעתידי לבוא ינסה הקב"ה את אומות העולם במצוות סוכה – "מצווה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה כו".

והעיקר – שיהיה כן בפועל ממש, ותיכף ומיד, עוד לפני אמירת ההפטרה (שזמנה ביום, ולאחרי תפילת שחרית וקריאת התורה), בהתחלת הזמן ד"שמחת בית השואבה" – מיד לאחרי תפילת ערבית, כדאיתא בגמרא "כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו, כיצד שעה ראשונה וכו' לתפילת מנחה, משם לתמיד של בין הערביים, מכאן ואילך לשמחת בית השואבה".

ולכן, יש להתחיל ב"שמחת בית השואבה" תיכף ומיד, ועוד לפני קידוש וסעודת יום טוב, ואחר כך יפסיקו למשך זמן כדי לקדש על היין, יין המשמח, ולאכול סעודת יום טוב בשמחה, ולאחרי זה ימשיכו ב"שמחת בית השואבה" באופן ש"לא טעמנו טעם שינה".

והמעשה הוא העיקר – שלא יישאר בדיבור בלבד, או בספר הנדפס, כי אם "א לעבעדיקער ספר" (על דרך הפתגם הידוע בנוגע לריקודים דשמחת תורה שהיהודי נעשה הרגלים דהספר תורה), ריקוד בשמחה גדולה, ועד לגדולה שאין למעלה ממנה – גאולה האמיתית והשלימה עלידי משיח צדקנו. וכן תהיה לנו – תיכף ומיד ממש, ובמילא, ממשיכים לחגוג "שמחת בית השואבה" בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בבית המקדש השלישי ועד לקודש הקודשים... וכאמור, תיכף ומיד ממש.

(משיחת ליל א' דחג הסוכות ה'תשמ"ט, 'התועודיות' תשמ"ט, כרך א, עמ' 106 – בלתי מוגה)

המשך השמחה בטיסה לארץ הקודש

כאשר שמחת בית השואבה נערכת עלידי בני ישראל בכל מקום שהם, בריבוי מקומות, הרי זה ממנה ומזרז עוד יותר את שמחת בית השואבה דכל בני ישראל, במקום אחד – בעזרה שבבית המקדש השלישי. ובפשטות – שמיד לאחרי התחלת חגיגת שמחת בית השואבה בחוץ לארץ מקיים הקב"ה את הבטחתו "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל" (ישעיה כז, יב), ולוקח את כולם "עם ענני שמיא" (דניאל ז, יג) לארצנו הקדושה.

וממשיכים שמחת בית השואבה במשך הטיסה (פליענדיק) "עם ענני שמיא" ביחד עם עוד יהודים שפוגשים אותם במהלך הטיסה "עם ענני שמיא", ועל אחת כמה וכמה עם היהודים שפוגשים בארצנו הקדושה.

(משיחת לילות חג הסוכות תנש"א, 'התועודיות' תנש"א, כרך א, עמ' 122)

פריצת גדרי הגלות

ויהירצון שעלידי ההוספה בשמחת בית השואבה ימהרו ויזרזו עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלמה – שהרי תכונת השמחה שפורצת גדר, ועל אחת כמה וכמה שמחת בית השואבה, עליה אמרו חז"ל "מי שלא ראה שמחה בית השואבה לא ראה שמחה מימיו", בודאי שפורצת כל הגדרים, ולכל לראש – פריצת גדרי הגלות, באופן שלא נשאר רושם מעניין הגלות, כי אם, ההוספה בשמחה – כמו שנאמר "שמחנו כימות עניתנו" (תהילים צ, טו).

(משיחת ליל א' דחג הסוכות תשמ"ט, 'התועודיות' תשמ"ט, כרך א, עמ' 107)

בברכה להצלחה בלימוד התורה ביראת שמים ובקיום המצוות.
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
קווינט
מזכיר.

ימשיכו במקומם

מענה הרבי לשליח הרב אברהם יצחק ששונקין מאביטל, להמשיך בשליחותו בחבל תענך:

ב"ה, כ"א אד"ש תשל"ג
ברוקלין, נ.י.
הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים וכו' מוה' אברהם יצחק שי'
שלום וברכה!
במענה למכתבו מיום ד' אד"ש,
ימשיכו במקומם עתה, כמוכן.
בטח שומר הוא השלשת השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים ותניא הידועים בברכה.

ברכה להנחת אבן הפינה

מברק מכבוד קדושת אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש
לחגיגת אבן הפינה
לבית הכנסת החדש בשיכון חב"ד לוד
ב"ה ט' ניסן ה'תשל"ז
המשתתפים בחגיגת אבן הפינה לבית הכנסת החדש בשיכון חב"ד לוד – שליט"א.
בנועם נתקבלה הידיעה ע"ד הנחת אבן הפינה ומגלגלין זכות לחודש זכאי חודש הגאולה,
ויה"ר שבקרוב יברכו על המוגמר ויהי כמאחז"ל בית גדול בתפלה ובית גדול בתורה, כי שעורי תורה ברבים, מוארים באור וחיות חסידותיים, ובפרט אשר ארצינו הקדושה – דרכה עולות כל התפלות כמו שנאמר והתפללו אליך דרך ארצם,
בכבוד ובברכה להצלחה
ולחג הפסח כשר ושמח
מנחם שניאורסאהן.

כמענתי מאז
ע"פ [על פי] גילו צריך להנשא
(ובמילא צ"ל [צריך להיות] ענין דפרנסה)
ולכן לחזור לארץ [=ישראל] ולפעול
בכיוון הנ"ל
וכעצת הוריו שי'
אזכיר עה"צ.

מענה על דו"ח

ב"ה
על הדו"ח מהמלוה מלכה של צעירי אגודת חב"ד בנ.י. מיום כ"ז טבת תשמ"ה, הואיל כ"ק אד"ש לענות:
נת' ות"ח על הבשו"ט
כן יבש"ט תכה"י [=יבשרו טוב תמיד כל הימים]
אזכיר עה"צ
התניא נת' ות"ח.

הדרישה – לפי הכוחות

ב"ה, כ"ה מנ"א תשי"ח
ברוקלין
האברך שלמה שי'
שלום וברכה!
במענה למכתבו מר"ח מנ"א, בו כותב אודות לימודו והנהגתו הטובה,
ויהי רצון אשר יתחזק בזה ויוסיף בזה, עד שיהי דוגמא חי' לאברך מבני ישראל, שכל אחד מהם נקרא בנו של אברהם יצחק ועקב. וכיון שהשם יתברך דורש זה מכל אחד, בודאי שמקודם נותן האפשרות והכחות למלאות דרישה זו, ואין הדבר תלוי אלא ברצון האדם, וכיון שמתחנך במסגרת ובאופן שמחזקים אותו בל האמור, הרי בודאי שבאם ירצה בתוקף הראוי – יצליח ובהצלחה גדולה,
בעת רצון יזכירוהו ואת הוריו ואחיו ואחיותיו – שיחיו – על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ ז"ע כאו"א להמצטרך להם, וכיון שנוהגים להזכיר בשם ובצירוף שם האם, הנה יודיע השמות – בלשון הקדש – של כל אלו הנזכרים במכתבו, בצירוף שם האם שלהם.

עצה ותשייה

האם על אימא לקבל תפקיד נוסף על גידול הילדים? תשובה מרתקת • איגרת למנהיג אגודת ישראל, הרב יצחק מאיר לוי משנת תשי"ז • ברכה מיוחדת לרגל הקמת בית כנסת בשיכון חב"ד לוד בשנת תשל"ז • האיש שביקש להתפטר ממשרה שהרבי ראה כחשובה • הוראה לבחור: לחזור לארץ, פרנסה ושידוך! • אוסף אגרות ומענות קודש שנכתבו במשך ארבעת העשורים של נשיאות הרבי לאנשים מכל החוגים בפרסום ראשון

ויה"ר אשר מוכן להבא תנה כל החרדים לדבר ה' איש את רעהו אך יעזרו בהרמת קרן ישראל סבא, ועאכו"כ כלפי אלו, שלע"ע, עדיין מבחון הם. בהנוגע למה שנתפרסם בשמי וכו' – לפני איזה ימים נדמנו לידי שני מאמרי כת"ר – נאומיו – (כמדומה שם ב[...?]) הדת והמדינה). ולכאורה מה שנתפרסם – הוא מסקנא ישירה וחד משמעונית מנקודות היסוד של מאמרים אלו, אלא שאפשר שהמסקנא מהמאמרים תהי' חריפה יותר. באם ימצו וימשיכו בהשתלשלות מסקנות נקודות אלו יותר ויותר.

לגוון את סדר היום

בתשובה לשאלה האם ראוי להוסיף משרה נוסף על משרת אַם, השיב הרבי בשנת תשד"מ:

ב"ה, ט"ז כסלו תשד"מ
ברוקלין, נ.י.
מרת עדנה תחי' [יצחקי-חיפה]
ברכה ושלוש!
מאשר הנני קבלת מל' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ט מ"ח.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נב"מ ז"ע.

בשלהי שנת תשי"ז שיגר הרבי מכתב ברכה לרב יצחק מאיר לוי, מנהיג אגודת ישראל בארה"ק. בין היתר מציין הרבי שקרא שני מאמרים נאומים של הרב לוי:

ב"ה
ימי הסליחות ה'תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח א"א נו"נ בעל מדות עסקן חרוץ רב פעלים איש המעלה בנש"ק וכו' מוהר"ר יצחק מאיר שי' הכהן שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לכו' ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות. בהוקרה בכבוד וברכה ח"ק

מכ' כת"ר נתקבל. ויה"ר שיבש"ט בכל תוכנו. ולכל לראש מבראות הנכונה ושחזר לאיתנו וכן זוג' הרבנית שתל"ט"א.
ת"ח ת"ח על שילוח החוזר. ואתענין לקרות גם העתידים להופיע. ות"ח אם יושלחו לכאן ע"י עו"ר [עושי רצונו].

נעם לי לקרות במכ' אשר דברי כת"ר עם הרב הידוע וכן בענין הבית יעקב – פעלו פעולתם.

בכלל תפקיד הטבעי הראשוני דכל אם – הרי זה גידול וחינוך ילדי (כולל – הנהלת הבית), וחסרון במילוי תפקיד פנימי זה – מבלבל מנוחת הנפש וכו' וכו'. ובפרט כשהילדים הם בגיל רך, היש מקום (וזמן) לתפקיד טפל – תלוי במצב האינדיבידואלי של המשפחה, אבל ברוב הפעמים – לא בתור תפקיד, כי אם בשביל לגוון קצת סדר היום, להקל המתח ממחשבה בשטח אחד כל היום וכו'.

בכוח השמחה

אחד שעבד בתפקיד ציבורי בשליחות הרבי ומפני קשיים שונים ביקש להתפטר, נענה בשלילה. להיפך – כתב לו הרבי – עליו להמשיך ומתוך שמחה. בהמשך כתב שוב לרבי שאין ביכולתו להתנהג כפי אשר נצטווה, וקיבל מענה נוסף:

כסלו תשל"ו

כנהוג בכ"מ [=בכמה מקומות] – יקבע שעות משרתו זה.

כמה וכמה ענינים רצינים האט עד שוין באווארענט [=כבר הצליח להבטיח] במקום משרתו עתה. וכו' וק"ל.

לאדה"ז, כמבואר ברור בתניא (ראה מפתח מע' שמחה). אזכירו לברכה רבה עה"צ.

***

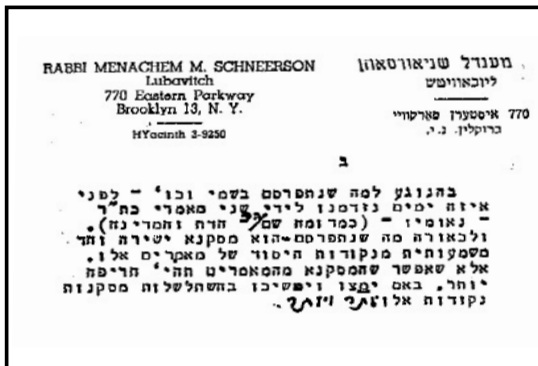
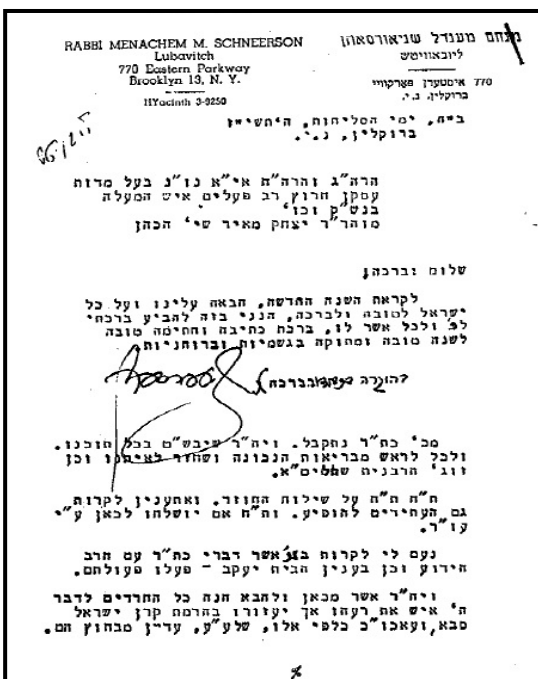
ג' טבת תשל"ו

פשוט שהמדובר בתניא הוא בעיקר דוקא בעוה"ז כמפורש בהקדמת אדה"ז. פשוט שהבחירה נתונה לכאו"א מבנ"י ובפרט כו'

הבטחת התורה: ובחרת בחיים (ראוים לשמם, היינו חיות דשמחה אמיתית, ע"פ תו"מ) – מתקיימת וגם בזה באופן דמוסיף כו'. אזכיר עה"צ.

***

בחורף תשכ"ט פגש הרה"ת מנחם מענדל שי' וולף (אז מתלמידי התמימים ב'770) בבוסטון

מכתבו של הרבי לרב יצחק מאיר לוי

את אחיו של סבו – הרה"ח ר' אברהם פריז. הלה ביקש לפגוש את הרבי (שהשפיע כה רבות על אחיו ר' אברהם). כשכתב הת' מנחם מענדל וולף על-כך, הגיב הרבי: "מתאים יותר שיתחיל בנוכחות בהתוועדות".

***

בי"ז תשרי תשל"ו מורה הרבי לבחור לחזור לארץ ישראל ולהינשא: